

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії та соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НДВД 2.2.6 СОЦІОЛОГІЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

(шифр і названавчальноїдисципліни)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 054 Соціологія
(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення Історичний факультет, денне, заочне відділення
(назваінституту, факультету, відділення)

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Соціологія громадської думки» для студентів за напрямом підготовки 054 Соціологія ОС «Бакалавр», денної та заочної форми навчання.

Розробник:

Слющинський Б.В., професор кафедри філософії та соціології, доктор соціологічних наук, професор.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії та соціології МДУ

Протокол від «27» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри філософії та соціології

Слющинський Б.В.

(підпис) (прізвище і ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	
		денна	заочна
Кількість кредитів денної – 4 заочної – 4 Модулів - 2	Галузь знань: 05 «Соціальні і поведінкові науки»	Нормативна	
		Рік підготовки:	
Змістовних модулів - 2	Спеціальність (професійне спрямування): 054 Соціологія	3-й	
Індивідуальне науково-дослідницьке завдання зав вибором студента		Семестр	
		2-й	1-й
		Лекції	
		24 год.	20 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	10 год.
Загальна кількість годин: денної - 120 заочної - 120		Лабораторні	
	-	-	
Тижневих годин для денної (заочної) форми навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи студента – 7	Освітній рівень «Бакалавр»	Самостійна робота	
		78 год.	128 год.
		Індивідуальні завдання	
		2 год.	2 год.
		Вид контролю:	
залік	залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

"Соціологія громадської думки" є одним з обов'язкових курсів для студентів спеціальності «соціолог». У рамках цього курсу вивчається соціологія громадської думки як одна з галузевих і спеціальних соціологічних теорій в структурі наукового знання. Для цього у рамках курсу громадська думка аналізується як важливий духовно-практичний феномен, розкривається генезис теоретичних підходів до вивчення феномену громадської думки, а також формування методичних основ прикладного дослідження громадської думки в сучасному суспільстві.

Предмет курсу - сфера громадської думки.

Мета курсу "Соціологія громадської думки" - освоєння предмета, основних теоретичних підходів, методів і методик, вживаних для вивчення громадської думки. Курс сприяє соціалізації студентів, їх здатності аналізувати соціальну, у тому числі політичну реальність.

В ході вивчення цього курсу студенти повинні опанувати методики і понятійний апарат соціологічних досліджень громадської думки, що досягається регулярним повторенням пройденого матеріалу. У рамках цього курсу передбачається рішення наступних завдань : визначити предмет і місце соціології громадської думки в системі соціологічного знання, а також її взаємозв'язок з іншими громадськими науками; простежити генезис теоретичних підходів до вивчення феномену громадської думки; ознайомитися з найважливішими теоретичними і емпіричними дослідженнями українських і зарубіжних фахівців вивчення громадської думки; розкрити соціальну природу, соціологічні характеристики і властивості громадської думки як важливого духовно-практичного феномену; визначити основні сфери формування громадської думки; виявити проблеми методичного забезпечення вивчення громадської думки в соціології; освоїти основні методики прикладних досліджень громадської думки; набути практичних навичок емпіричних досліджень громадської думки; вивчити актуальні проблеми громадської думки в сучасній Україні.

Метод вивчення цієї дисципліни є новаторським, інтерактивним. Хоча основна частина учбової роботи студентів проводиться у вигляді лекцій і семінарського зайняття, освоєння курсу також припускає самостійне вивчення додаткової літератури, виконання індивідуальних завдань, а також спільну групову дискусію в ході семінарів. Семінари проводяться не лише у формі класичного зайняття з переліком обговорюваних питань, але і як своєрідні бліц-опитування, що виявляють думку студентів з тієї або іншої проблеми. У програму курсу включений індивідуальний аналіз громадської думки по вибраних проблемах. Це допомагає освоїти навички збору даних і аналізу громадської думки.

Вивчення навчальної дисципліни сприяє:

- формуванню загальних компетентностей випускника (КЗ-3; КП-4; КП-6; КП-8);
- формуванню спеціальних (фахових, предметних) компетентностей (КП-1; КП-5; КП-6; КП-7; КП-9; КП-10);
- отриманню результатів навчання (РН-7; РН -18; РН-20).

3. Програма навчальної дисципліни

Тема I. Суспільна свідомість і громадянська думка

Суспільна свідомість як система духовних методів ставлення людей до навколишнього світу і до самих себе. Структура суспільної свідомості та її різновиди. Стан масової свідомості. Громадянська думка як стан суспільної свідомості, спосіб її формування и вияву, як духовно практичне утворення, елемент суспільних відносин. Пізнавальні можливості громадської думки. Її зв'язок з формами, рівнями і сферами суспільної свідомості.

Тема 2. Соціальна природа, структура і сутність громадської думки.

Потреби та інтереси особистості, система духовних цінностей основні збудники уваги людини до соціальних явищ і процесів. Об'єктивні й суб'єктивні чинники формування громадської думки. Індивідуальна, групова і суспільна думка, їх взаємозв'язок і взаємодія. Основні характеристики громадської думки: розповсюдженість, інтенсивність, стабільність і динамічність, зрілість. Громадська думка – цілісна динамічна система. Знання, уявлення, оцінки, ціннісні орієнтації, установки, вольові та емоційні складники в структурі громадської думки. Поняття суб'єкта, носія та виразника громадської думки. Різноманітність і різнорівневість суб'єктів громадської думки. Особистість, соціальні групи, суспільство як суб'єкти громадської думки. Роль світоглядної культури суб'єкта. Об'єкт громадянської думки. Критерії вибору об'єкта: суспільний інтерес, диспутивність, компетентність. Розширення кола об'єктів як неодмінний елемент розбудови демократичного суспільства.

Тема 3. Формування громадської думки.

Об'єктивні умови та суб'єктивні чинники формування громадської думки свідоме і стихійне в процесі формування громадської думки. Можливості й управління або маніпулювання громадською думкою. Основні етапи процесу формування громадської думки. Способи формування (навіювання, переконання, наслідування, вплив ідеалу тощо), їх переваги і недоліки. Вплив установок і стереотипів. Засоби формування громадської думки. Специфіка масових засобів і міжособистісного спілкування.

Тема 4. Функціонування громадської думки.

Громадська думка регулятор суспільних відносин. Сутність пізнавальної, аналітичної, виховної та контрольної функцій громадської думки. Чинники розвитку громадської думки (основні – другорядні, керовані – стихійні, контрольовані – непідконтрольні тощо). Особливості переходу плюралізму думок у монізм громадської думки. Поняття функціонування громадської думки та межі функціонування. Якісні характеристики функціонуючої думки як основні індикатори її дослідження. Різновиди існування та вияву, безпосередня залежність зрілості і дієвості громадської думки від рівня поінформованості суб'єкта і виразника. Поєднання раціонального та емоційного елементів у структурі функціонуючої громадської думки.

Тема 5. Специфіка громадської думки різних соціальних спільнот.

Залежність громадської думки від становища суб'єкта в соціальній структурі, демографічних характеристик, типу місця проживання і т.п. вплив на думку людини її безпосередньої включеності в різновиди життєдіяльності. Особливості громадської думки різних соціальних спільнот за інтенсивністю, зрілістю, форми вияву та ін.. вплив специфічних інтересів соціальних груп на тематичний

діапазон громадської думки. Вичленування рівнів громадської думки залежно від її суб'єкта. Специфіка виявлення і вивчення громадської думки соціальних спільнот різних рівнів.

Тема 6. Напрями вивчення громадської думки.

Фундаментальний і прикладний напрями вивчення громадської думки. Особливості організації дослідження залежно від його спрямування. Взаємозв'язок локальних, регіональних та загальнодержавних досліджень, їх координація. Змістовий напрям дослідження громадської думки. Вивчення рівня інформованості населення, особливостей особистої та масової інформації. Основні якості соціальної інформації: повнота, змістовність, систематичність, диференційованість, оперативність, загальнодоступність та ін. формальні й неформальні канали та види інформації. Критерій оцінки ефективності інформаційного процесу. Соціально-психологічний напрям дослідження. Єдність раціонального і чуттєвого в громадській думці. Точка зору і позиція. Комплексне вивчення громадської думки і масових настроїв.

Тема 7. Методи дослідження громадської думки.

Особливості використання соціологічних методів у вивченні громадської думки. Вибір методу залежно від напрямку і теми дослідження. Основні етапи дослідження. Залежність типу та обсягу вибірки від предмета дослідження. Проблеми якісної і кількісної репрезентації, врахування соціально-демографічних груп і груп свідомості.

Тема 8. Особливості виявлення і фіксації нових тенденцій в громадській думці.

Використання широкого арсеналу методичних засобів у дослідженні громадської думки. Специфіка фокус-груп як способу виявлення змін у суспільних позиціях і настроениях людей. Процедури проведення фокус-груп. Особливості поєднання цього методу с масовими опитуваннями. Анкетування – основний спосіб виявлення громадської думки: можливості, переваги і недоліки. Особливості формування анкеті для виявлення і фіксації громадських позицій та настроїв респондентів. Місце і можливості методу спостереження у вивченні громадської думки.

Тема 9. Процедури аналізу масової інформації та документів.

Взаємодія засобів масової інформації і громадської думки та масових настроїв. Ставлення до каналів масової комунікації, вибір джерел інформації. Методичні особливості комплексних досліджень аудиторій ЗМІ у зв'язку із завданнями вивчення громадської думки. Неформалізований і формалізований методи аналізу повідомлень ЗМІ: особливості процедур, переваги та недоліки. Поєднання аналізу матеріалів масової інформації, офіційних документів, даних статистики, листів та

інших документальних джерел. Комплексне використання даних опитування, конвент-аналізу та інших методів дослідження громадської думки.

Тема 10. Заключний етап дослідження громадської думки.

Процедури аналізу та узагальнення результатів соціологічного дослідження. Вибір різновиду заключного аналітичного документа залежно від проблеми та масштабів дослідження. Прогнози динаміки громадської думки. Використання даних соціологічних досліджень у розробці соціальних технологій та соціальному проектуванні. Проблеми розвитку банку даних вивчення громадської думки. Результати соціологічних досліджень як один із інструментів управління громадською думкою.

4. Структура навчальної дисципліни

Теми лекцій	Лекції	Семінари	Сам. Роб.	Інд. роб.
Модуль I				
Тема 1. Суспільна свідомість і громадянська думка.	2	2	3	2
Тема 2. Соціальна природа, структура і сутність громадської думки.	2	2	3	2
Тема 3. формування громадської думки.	2	2	4	1
Тема 4. Функціонування громадської думки.	2	1	3	2
Тема 5. Специфіка громадської думки різних соціальних спільнот.	2	2	4	2
Всього за модуль:	10	9	17	9

Модуль 2				
Тема 6. Напрями вивчення громадської думки.	2	2	4	2
Тема 7. Методи дослідження громадської думки.	2	2	3	1
Тема 8. . Особливості виявлення і фіксацій нових тенденцій в громадській думці.	2	2	2	2

Тема 9. Процедури аналізу масової інформації та документів.	2	3	4	1
Всього за модуль	8	9	13	6
Всього	18	18	30	15

Плани лекцій

Лекція 1 Суспільна свідомість і громадянська думка

1. Суспільна свідомість, її структура та різновиди. Стан масової свідомості.
2. Громадянська думка як стан суспільної свідомості, спосіб її формування и вияву.

Література: 1, 7, 12, 18, 27, 46, 49, 56, 57, 62, 66

Лекція 2. Соціальна природа, структура і сутність громадської думки.

1. Соціальна природа громадської думки
2. Структура і сутність громадської думки
3. Об'єкт і суб'єкт громадської думки

Література: 1,3,5,7,8,11,17,18,22,30, 41, 45, 56, 57, 58, 81, 63, 66

Лекція 3. Формування громадської думки.

1. Об'єктивні умови та суб'єктивні чинники формування громадської думки
2. Основні етапи процесу формування громадської думки.
3. Способи формування (навіювання, переконання, наслідування, вплив ідеалу тощо), їх переваги і недоліки. Вплив установок і стереотипів.
4. Засоби формування громадської думки.

Література: 1,3,5 , 7,8, 11, 12, 17,18, 22, 30, 41, 45, 56, 56, 58

Лекція 4. Функціонування громадської думки

1. Громадська думка - регулятор суспільних відносин.
2. Функції громадської думки.
3. Чинники розвитку громадської думки
4. Поняття функціонування громадської думки та межі функціонування

Література: 3,9,11,17,18,22,25,27,31,33,34,39,40,46,53,55,56,59

Лекція 5. Специфіка громадської думки різних соціальних спільнот

1. Особливості громадської думки різних соціальних спільнот.
2. Вплив специфічних інтересів соціальних груп на тематичний діапазон громадської думки.

3. Виявлення і вивчення громадської думки соціальних спільнот різних рівнів.

Література: 1,6,9,13,16,25,31,34,35,39,44,50,53,56,61,63,69

Лекція 6. Напрями вивчення громадської думки.

1. Фундаментальний і прикладний напрями вивчення громадської думки.
2. Особливості організації дослідження залежно від його спрямування.
3. Основні якості соціальної інформації: повнота, змістовність, систематичність, диференційованість, оперативність, загальнодоступність та ін.
4. Формальні неформальні канали та види інформації.
5. Критерій оцінки ефективності інформаційного процесу.

Література: 3,4,6,9,10,14, 17,19,23, 26,29,34,34,39,40,49,52,56,57,61,68

Лекція 7. Методи дослідження громадської думки.

1. Особливості використання соціологічних методів у вивченні громадської думки.
2. Основні етапи дослідження.
3. Проблеми якісної і кількісної репрезентації, врахування соціально-демографічних груп і груп свідомості.

Література: 6,9,14,19,20,21,25,26,34,39,44,48,51,54,55,56,64,65

Лекція 8. Особливості виявлення і фіксації нових тенденцій в громадській думці

1. Методичні засоби у дослідженні громадської думки.
2. Специфіка методу фокус-груп як способу виявлення у суспільних позиціях і настроях людей.
3. Анкетування - основи способів виявлення громадської думки
4. Місце і можливості методу спостереження у вивченні громадської думки.

Література: 14,19,20,21,26,34,35,39,40,44,45,48,51,54,56

Лекція 9. Процедури аналізу масової інформації та документів.

1. Взаємодія засобів масової інформації і громадської думки та масових настроїв.
2. Методичні особливості комплексних досліджень аудиторій ЗМІ
3. Неформалізований і формалізований методи аналізу повідомлень ЗМІ
4. Комплексне використання даних опитування, конвент - аналізу та інших методів дослідження громадської думки.

Література: 1,3,8,12,22,26,28,30,32,34,37,59,61

Лекція 10. Заключний етап: дослідження громадської думки.

1. Процедури аналізу та узагальнення результатів соціологічного дослідження.
2. Прогнози динаміки громадської думки.
3. Результати соціологічних досліджень як один із інструментів управління громадською думкою.

Література: 19,21,25,26,34,39,45,48,56,6

5. Теми семінарських занять

Тема 1. Суспільна свідомість і громадська думка

1. Структура суспільної свідомості та її різновиди.
2. Громадська думка - стан суспільної свідомості.

Література: 1, 7, 12, 18, 27, 46, 49, 56, 57, 62, 66

Питання на самостійне вивчення

1. Які є визначення суспільної свідомості? Яке з них найоптимальніше?
2. Які компоненти складають структуру суспільної свідомості?
3. Які різновиди суспільної свідомості можна виділити? Завдання для самостійної роботи.
4. Чим відрізняється громадська думка від суспільної свідомості? Як вони співвідносяться між собою?

Тема 2. Соціальна природа, структура і сутність громадської думки

1. Соціальна сутність громадської думки
2. Структура громадської думки
3. Пізнавальні можливості громадської думки.

Хід заняття: Обговорення бланків конвент - аналізу публікацій преси (теле - і радіопередач),

розроблених студентами. За розробленим бланком кожен студент індивідуально кодує публікації одного газетного номера.

Література: 1,3,5,7,8,11,17,18,22,30, 41, 45, 56, 57, 58, 81, 63, 66

Питання на самостійне вивчення

1. Виберіть з посібників основні визначення громадської думки, поясніть її зв'язок з різними рівнями та сферами суспільної свідомості.
2. З'ясуйте зв'язок громадської думки з потребами та інтересами особистості, соціальних груп, суспільства.
3. Розкрийте зміст тези "Громадська думка - цілісна динамічна система, соціальний інститут".
4. Перекладіть на мову анкети (сформулюйте у вигляді запитань та варіантів відповідей) тезу: Об'єктом громадської думки є: суспільно значимі події і факти (а вони є результатами матеріальної і духовної діяльності);

засоби, за допомогою яких досягнуто цих результатів;
люди, які є учасниками події;
думки цих людей, їхнє ставлення до події.

Тема 3. Формування громадської думки

1. Комплекси чинників формування громадської думки.
2. Основні етапи формування громадської думки.

Література: 1,3,5 , 7,8, 11, 12, 17,18, 22, 30, 41, 45, 56, 56, 58

Питання на самостійне вивчення

1. Як співвідносяться у громадській думці об'єктивне ; суб'єктивне, свідоме і стихійне?
2. Завдяки яким чинникам можна управляти чи маніпулювати громадською думкою?
3. Чим відрізняються способи формування громадської думки від засобів формування?
4. Виявіть суттєві відмінності між свідомим і стихійним початками в процесі формування громадської думки.
5. Сформулюйте переваги і недоліки кожного із способів формування громадської думки.

Тема 4. Функціонування громадської думки

1. Критерії виділення суб'єкта і об'єкта громадської думки
2. Поняття носія та виразника громадської думки
3. Функції громадської думки.

Література: 3,9,11,17,18,22,25,27,31,33,34,39,40,46,53,55,56,59

Питання на самостійне вивчення

1. Виявіть об'єктивні умови та суб'єктивні чинники формування і розвитку громадської думки.
2. Поясніть особливості переходу від плюралізму до монізму думок і знову до плюралізму в динаміці функціонування громадської думки.
1. Виділіть якісні характеристики громадської думки та сформулюйте комплекси індикаторів для її вивчення.

Тема 5. Специфіка громадської думки різних соціальних спільнот і напрями вивчення громадської думки

1. Специфіка громадської думки різних соціальних спільнот
2. Співвідношення суспільних та особистих інтересів і потреб
3. Джерела дискусійності й компетентності громадської думки
4. Сутність і межі плюралізму та монізму громадської думки

Література: 1,6,9,13,16,25,31,34,35,39,44,50,53,56,61,63,69

Питання на самостійне вивчення

1. Яких галузей суспільного життя насамперед стосується тематика досліджень громадської думки?
2. Який зміст вкладається у терміни "систематичність", "диференційованість", "оперативність" та інші якості соціальної інформації?
3. Як співвідносяться громадська думка та масові настрої?
4. Чому громадська думка залежить від соціальних, демографічних та інших характеристик суб'єкта?
5. Як саме інтереси соціальних груп визначають тематичний спектр громадської думки?
6. Чому інтенсивність, зрілість та інші характеристик громадської думки неоднакові у різних соціальних спільнот?
7. Як конкретно врахувати всі ці відмінності в соціологічному дослідженні громадської думки?

Тема 6. Методи дослідження громадської думки.

1. Комплекс методів збирання соціологічної інформації дослідження громадської думки
2. Основні етапи дослідження
3. Співвідношення соціально-демографічних груп і груп свідомості.

Література: 3,4,6,9,10,14, 17,19,23, 26,29,34,34,39,40,49,52,56,57,61,68

Питання на самостійне вивчення

1. Визначте межі вибірки для дослідження інтересів кіно глядачів (відвідувачів театрів, бібліотек тощо).
2. Розробіть шкалу виміру рівня поінформованості за подією суспільного життя (політичного, економічного, культурного та ін;.).
3. Розробіть шкалу виміру регулярності знайомства респондента з соціальною інформацією.
4. Розробіть шкалу виміру задоволення джерелами з питань культурного життя.
5. Сформулюйте набір запитань для соціологічної анкети ; варіантами відповідей за розробленими шкалами.

6. Сконструуйте анкету соціологічного дослідження громадської думки з будь якої проблеми культурного життя.

Практичне заняття 1

Мета: Сформувати уявлення щодо організації дослідження громадської думки.

Хід заняття: Групи по 2 - 3 чол. Розробляють організаційний план проведення прикладного оперативного дослідження громадської думка. Одна група з 2 - 3 чоловік виконує роль замовників і формулює для інших теми та технічні завдання досліджень. За обраними темами кожен студент складає програму визначення поінформованості населення по діапазону і глибині, вносить пропозиції щодо інших можливих параметрів виміру поінформованості.

Практичне заняття 2

Мета: Сформувати певні навички дослідження громадської думки методами опитування та спостереження.

Хід заняття: Обговорення розроблених с: адептами проектів вибірки та шкал вимірювання основних параметрів громадської думки.

Практичне заняття 3

Мета: Сформувати певні навички розробки інструментарію для дослідження громадської думки. **Хід заняття:** Обговорення розроблених студентами соціологічних анкет для дослідження громадської думки.

Тема 7. Особливості виявлення і фіксації нових тенденцій в громадській думці

Мета: Засвоїти процедури підготовки фокус групових досліджень.

Хід заняття: Група студентів у кількості 2-3 он. формулюють "технічне завдання" на проведення

фокус-груп по виявленню культурних інтересів населення. Інші студенти групами по 3 - 4 чол.

визначають основні тематичні напрями проведення фокусованих досліджень та масового опитування.

Література: 6,9,14,19,20,21,25,26,34,39,44,48,51,54,55,56,64,65

Питання на самостійне вивчення

1. Розробіть сценарій проведення фокус-груп по виявленню нових тенденцій у громадській думці.

2. Відповідно до передбачуваних результатів сфокусованого дослідження сформулюйте комплекс тем для включення їх до анкети масового опитування

Тема 8. Процедура аналізу масової інформації та документів

1. Взаємодія ЗМІ і громадської думки та масових настроїв
2. Неформалізований і формалізований методи аналізу повідомлень ЗМІ
3. Комплексне використання даних опитування, конвент-аналізу та інших методів дослідження громадської думки

Література: 14,19,20,21,26,34,35,39,40,44,45,48,51,54,56

Питання на самостійне вивчення

1. Визначте основні показники даних статистики тлі їх органі щодо діяльності закладів культури.
2. Визначте проблематику для напівформалізованого аналізу у листів до органів управління стосовно задоволення культурних потреб.
3. Розробіть бланк контент-аналізу преси (теле- радіопередач) щодо культурної проблематики.

Тема 9. Заключний етап дослідження громадської думки

1. Аналіз та узагальнення результатів соціологічного дослідження.
2. Різновиди заключного аналітичного документа
3. Прогнози динаміки громадської думки
4. Результати соціологічних досліджень

Питання на самостійне вивчення

1. Розробіть структуру соціологічного звіту
2. Сформулюйте основні вимоги до підготовки аналітичні записки за підсумками соціологічного дослідження.

Література: 1,3,8,12,22,26,28,30,32,34,37,59,61

6. Самостійна робота

З метою організації самостійної роботи та забезпечення її ефективності студентам надається можливість виконувати творчі роботи й завдання, що носять пошуковий та аналітичний характер. Їх підготовка сприяє кращому засвоєнню учбового матеріалу і формуванню у студентів креативності, критичності й системності світогляду. Пропонуємо декілька видів самостійної роботи:

1. **Письмові відповіді на питання, що виносяться на самостійну роботу.**

(Найпростіша форма самостійної роботи, яка передбачає здатність знаходити у літературі конкретні відповіді на питання і систематизувати їх. Обсяг - 5 - 7 сторінок. **5 балів.**)

5 робіт за семестр.

2. Реферат.

(Дана форма самостійної роботи відображує можливість студентів не лише переказувати чужі думки, а й висловлювати власні. Ця форма передбачає й критичний аналіз різних точок зору. Обсяг – 10 - 15 сторінок. **10 балів.**)

1 робота за семестр.

3. Аналіз монографій.

(Ця форма самостійної роботи передбачає вміння критично проаналізувати оригінальний філософський та соціологічний текст і зробити власні висновки щодо його актуальності в наш час. Обсяг до 10 сторінок. **10 балів.**)

1 робота за семестр.

4. Наукова доповідь.

(Працюючи над науковою роботою, студент повинен самостійно показати актуальність проблеми та сформулювати новизну власного підходу, використавши не менше трьох джерел. Обсяг – 15 - 20 сторінок. **15 балів.**)

1 робота за семестр та її захист на конференції.

Теми для рефератів:

1. Суспільна думка як складний духовний елемент
2. Суспільна думка студентської молоді
3. Вивчення настрою жителів України в період виборчих кампаній.
4. Громадська думка як соціальний феномен
5. Функції громадської думки
6. Соціологія громадської думки і методи її вивчення
7. Вплив ЗМІ на формування громадської думки
8. Громадська думка як соціальний феномен
9. Громадська думка та її відмінність від оціночного судження, знання, переконання, настрою.
10. Критерії і показники соціальної зрілості
11. Канали вивчення громадської думки і досвід її вивчення в інших країнах
12. Громадська думка: стратегія масових опитувань.
13. Опитування громадської думки

14. Громадська думка: історія і сучасність
15. Масова інформація і громадська думка молоді
16. Маніпуляція свідомістю
17. Реклама в соціальному просторі
18. Українське суспільство: моніторинг соціальних змін
19. Природа і функції громадської думки
20. Масова свідомість: досвід визначення і проблеми дослідження
21. Формування і вивчення громадської думки
22. Теорія суспільної думки
23. Людина, натовп та маса в громадській думці
24. Громадська думка і влада
25. Громадська думка. Відкриття спіралі мовчання

7. Індивідуальні завдання

Одним із видів індивідуальних завдань є написання студентської наукової роботи на конференцію та її публічний захист. Робота складається з таких частин:

- Вступ. (Вказується актуальність проблеми, мета та завдання, які ставляться студентом). 2 - 3 стор.
- Перший розділ. (Розглядаються 4 - 5 соціологічних концепцій щодо цієї проблеми та їх критичний аналіз). 4 - 5 стор.
- Другий розділ. (В цьому розділі ілюструється власна концепція студента та творче бачення проблеми). 5 - 6 стор.
- Висновки. (Робляться висновки дослідження та показуються перспективи розвитку проблеми). 2 - 3 стор.

8. Методичавчання

1. З метою активізації процесу навчання пропонується метод креативної дискусії під час лекцій та семінарських занять. Це розвиває творчі здібності студентів, а також вдосконалює здатність до аналізу, порівняння та аргументування своєї точки зору.
2. Ефективною є робота за методикою “альтернативних груп”. Викладач пропонує питання з актуальної проблеми, члени однієї групи знаходять аргументи “за”, члени другої групи – “проти”. Наприкінці робиться резюме лідерами кожної групи. Викладач пропонує свій висновок.
3. Цікавим методом активізації процесу навчання є перегляд документальних фільмів та їх обговорення. Фільми підбираються за темами програми.

9. Критеріїоцінювання

Основнимикритеріямиоцінюванняучасті студента у *семінарськомузанятті* є:

- змістовністьінформації;
- чіткість та логічність думки доповідача;
- мовленнєваграмотність;

- доцільність, продуманість та охайність записів конспекту;
- підготовка повідомлень за питаннями семінарського заняття;
- одноразове суттєве доповнення;
- багаторазове суттєве доповнення.

Виступ на семінарі передбачає вільне володіння темою і може бути оцінений від 1 до 5 балів.

До критеріїв оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання відносяться:

- повнота та змістовність інформації, викладеній в рефераті,
- правильність оформлення реферативного дослідження, його відповідностіснуючим вимогам;
- інформативність та логічність презентації;
- чіткість та послідовність доповіді;
- вільне володіння матеріалом;
- активна участь у обговоренні доповідей інших студентів.

Максимально індивідуальне навчально-дослідне завдання може бути оцінене в 15 балів.

10. Засоби оцінювання

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на мету перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається викладачем, що проводить заняття. Застосовуються наступні види контролю: тестування за комп'ютером, виконання контрольних робіт, усне опитування під час занять.

Підсумкове тестування проводиться наприкінці курсу за рахунок аудиторних занять і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь в процесі вивчення дисципліни.

Відпрацювання пропущених лекцій, семінарських занять здійснюється в індивідуальному порядку.

Методи контролю: усні відповіді на семінарських заняттях, оцінка за індивідуальне завдання, перевірка виконання самостійної роботи шляхом співбесіди, складання екзамену.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль	Контроль знань	Кількість балів
Мод.1	Поточний контроль (робота на семінарських заняттях)	25
	Самостійна робота студента (виконання індивідуальних завдань)	15
	Модульна контрольна робота	10

Всього за 1 модуль		50
Мод.2	Поточний контроль (робота на семінарських заняттях)	20
	Самостійна робота студента (виконання індивідуальних завдань)	15
	Модульна контрольна робота	15
Всього за 2 модуль		50
Всього за семестр		100

Оцінювання рівня знань студентів здійснюється на основі результатів поточного, модульного і підсумкового контролю та іспиту (заліку).

Позитивна оцінка ставиться за умови, якщо студент набрав від 60 до 100 балів відповідно до шкали оцінювання знань.

Якщо студент набрав від 35 до 59 балів, то він складає іспит чи залік, які оцінюються до 25 балів.

Студент, який набрав від 0 до 34 балів, може подати на ім'я декана заяву на повторне вивчення дисципліни і скласти іспит чи залік.

Ліквідація академзаборгованості здійснюється у відповідності із встановленим Вченою радою Академії порядком.

Шкала оцінювання: національна та ECTS:

Рейтингові бали за шкалою Академії	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення оцінки
90 - 100	Відмінно	A	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
82 - 89	Добре	B	Вище середнього рівня з кількома помилками
75 - 81		C	В загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
67 - 74		D	Непогано, але зі значною кількістю недоліків

60 - 66	Задовільно (зараховано)	Е	Виконання задовольняє мінімальним критеріям
35 - 59	Незадовільно (не зараховано)	FX	З можливістю повторного складання
1 - 34		F	З обов'язковим повторним курсом

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

До методичного забезпечення курсу входять опорні конспекти лекцій, підручники та навчальні посібники, монографії, наукові статті, нормативно-правові акти, методичні рекомендації. Під час опанування дисципліни «соціальна статистика» використовуються персональні комп'ютери, ноутбуки, мультимедійний проектор. Студенти для підготовки до семінарських занять та індивідуального навчально-дослідного завдання використовують мережу Інтернет, програмне забезпечення MS «Office».

13. Питання до іспиту

1. Суспільна свідомість та її структура.
2. Типи суспільної свідомості.
3. Громадська думка: визначення, зв'язок з суспільною свідомістю.
4. Природа громадської думки.
5. Чинники дослідження громадської думки
6. Основні ознаки громадської думки.
7. Суб'єкт громадської думки.
8. Об'єкт громадської думки.
9. Носій та виразник громадської думки.
10. Типи громадської думки.
11. Взаємозв'язок громадської думки, буденної та суспільної свідомості.
12. Етапи функціонування суспільної думки
13. Якісні характеристики суспільної думки
14. Функції громадської думки.
15. Умови прояву громадської думки.
16. Методи дослідження громадської думки
17. Форми вираження суспільної думки.
18. Забезпечення репрезентативності даних залежно від досліджуваної проблематики громадської думки.
19. Особливості поєднання методів фокус-груп та масового опитування.

20. Переваги і недоліки масового опитування
21. Метод спостереження.
22. Конвент - аналіз текстів ЗМІ.
23. Аналіз документів.
24. Процедури вивчення сукупної громадської думки та думки окремих соціально- демографічних груп.
25. Заключний етап дослідження громадської думки.

14. Рекомендовані джерела інформації

1. Бергер Питер. Соціально сконструированная реальность: трактат по социологии знания. - М., 1995.
2. Березин И.С. Маркетинг и исследования рынков. - М., 1999.
3. Боров В.Ю., Коваленко А.В. Культура и массовая коммуникация. - М., 1986.
4. Бурдь Пьер. Социология политики. - М., 1993.
5. Бурдь П. и Шампань П. Общественное мнение. // 50 на 50.: Опыт словаря нового мышления. - М., 1989.
6. Валевський О.І., Імшуратов А.Т. Політичний конфлікт у сучасній Україні: культурні виміри, структура, принципи аналізу. - К., 1997.
7. Вебер М. Избранные произведения. - М., 1990.
8. Викентьев И.Л. Приемы рекламы и Public relations. Ч. 1. - СПб., 1995.
9. Вишняк О.І. Електоральна соціологія: Історія, теорія, методи. - К., 2000.
10. Возмитель А.А. Формирование и изучение общественного мнения. - М., 1987.
11. Войтасик Л. Психология политической пропаганды. М., 1981.
12. Ганчев Д. Изучение и формирование общественного мнения. - М., 1983.
13. Головаха С.І. Суспільство, що трансформується. Досвід соціологічного моніторингу в Україні. - К., 1997.
14. Голубков Е.П. Маркетинговые исследования: теория, методология и практика. - М., 1998.
15. Горшков М.К. Общественное мнение: История и современность. - М., 1988.
16. Громадська думка: за матеріалами семінару. - К., 1997.
17. Грушин Б.А. Массовое сознание: Опыт определения и проблемы исследования. - М., 1987.
18. Грушин Б.А. Мнения о мире и мир мне ний. Проблемы методологии исследования общественного мнения. - М., 1967.
19. Джарол Б. Мангейм, Ричард К. Рич. Политология. Методы исследования. - М., 1997.

20. Дмитриева Е.В. Фокус-группы в маркетинге и социологии. - М., 1998.
21. Дридзе Т.М. Организация и методы лингво-психологического исследования. - М., 1979.
22. Дридзе Т.М. Язык и социальная психология. Уч. пос. б. - М., 1980.
23. ЕСТЬМНЕНИЕ. Общ. ред. Ю.А. Левады. - М., 1990.
24. Зверинцев А.Б. Коммуникационный менеджмент: рабочая книга менеджера PR. - СПб., 1997.
25. Здравомыслов А.Г., Социология конфликта. Уч. пособ. - М., 1995.
26. Коробейников В.С., Социологическое изучение общественного мнения. Уч. пособ. - М., 1985.
27. Коробейников В.С. Пирамида мнений. Природа и функции общественного мнения. - М., 1981.
28. Королько В.Г. Основы публичной речеведения. - К., 2000.
29. Кушерець В.І., Полтораки В.А. Вибори до Рад і громадська думка. К. 1990
30. Лебедева Т.Ю. Искусство обольщения. Публичная речеведения по французски. Концепция Практика -М., 1996.
31. Левада Ю. Людина, натовп та маса в громадській думці // Ж-л Социология: теория, методы маркетинг. - 1998. - №1-2. - с.80-92.
32. Литвиненко О.В. Специальные информационные операции та пропагандистские кампании. - К. 2000
33. Максимов А.А. "Чистые" и "грязные" технологии выборов: Российский опыт. - М. 1999
34. Массовая информация в советском промышленном городе: опыт комплексного социологического исследования. - М., 1980
35. Массовая информация и общественное мнение молодежи. - К. 1998
36. Матусевич В. Общественное мнение: критерии идентификации. Ж-л «Социология: метод, маркетинг». - 2000. - №2, - с.5-19.
45. Ноэль-Нойман Э. Общественное мнение. Открытие спирали молчания. - М. 1996
46. Общественное мнение и власть: механизм взаимодействия. - К. 1993
47. Общественное мнение и пропаганда. - М. 1980
58. Почепцов Г.Г. Информационные войны. - К., 2000.
59. Почепцов Г.Г. Коммуникативные технологии двадцатого века К. 2000
60. Почепцов Г.Г. Публичная речеведения для профессионалов. - К., 2000
61. Почепцов Г.Г., Публичная речеведения: или как успешно управлять общественным мнением 1998.
62. Ребрин В.А. Природа и специфика общественного мнения М. 1997
65. Социология. Уч. пособ. - Минск, 1998.
66. Сурмин Ю.П. Теория общественного мнения: Курс лекций К. 1999